

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Expenduntur alij, de quibus est aliqua dubitatio, an possint indulgentias
concedere. 6

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

15. irritam esse omni ex parte quod tamen in indulgentiis introducitur non inuenitur. Ad textum in cap. *Nostro* facilis est solutio, si dicas, ibi non concedi Archiepiscopo potestatem concedendi quadragenam Indulgentiam sub ea conditione, ne excedat illum terminum, sed sub advertentia, & monitione, ne illum terminum excedat sicuti constat ex cap. *de penitent. & remiss. in 6.* Ad textum in dicto cap. *vt. respondeo*, esto, ibi non declaratur indulgentias excedentes irritas esse solum quoad excessum: at ex benignitate sic interpretamur, tum ob dicta; tum vt valor actus, & sententia, quoad fieri potest, sustineatur.

16. Tertia, & grauior dubitatio est, an hæc restrictio facta in cap. *Cum ex eo.* solum de concessione publica, communi, & solenni intelligenda sit; non verò de secreta, & maxime in foro sacramentali? Non desunt graues Doctores, sentientes, de concessione publica esse restrictionem intelligendam, ac proinde Episcopum posse secretò concedere omnes eas indulgentias, quas iure antiquo ante restrictionem factam concedere poterat. Sic docuit Syluest. aliis relatis, *verbo Indulgentia, n. 1.* Inclinat Emman. *Sa num. 15.* nec reputat improbabile Valen. *1.4. disp. 7. quest. 20. p. 3. vers. Innocentius.* Fundamentum est: quia potestas, quam Episcopi habent, fortè ex iure diuino, non fuit limitata in Concilio Lateranen. nisi in eo genere concessions, in quo ea abutebantur, vt colligi videtur ex dicto cap. *Cum ex eo.* At abusus solum erat in concessione publica, & generali. Ergo pro concessione secreta potestas integra, & illimitata persistit.

17. Ceterum omnino dicendum est cum Suarez *disp. 55. sect. 7. num. 15.* limitationem pro qualibet concessione factam esse: quia textus in dicto cap. *Cum ex eo.* vtitur particula negatiua: *Non excedat. Non extendatur.* & cum nulla fuerit apposita limitatio, de qualibet concessione intelligi debet. Præterea ratio, & finis limitationis in qualibet secreta concessione procedit: siquidem ex nimia Indulgentiarum concessione etiam secreta, enervari potest satisfactio penitentialis. Et licet non ita frequenter hæc secreta concessiones contingant, sufficit, quòd aliquando succedant: quod periculum voluit Concilium præcauere. Præterquam quòd Episcopi scientes, in secreta concessione non esse sibi facultatem restrictam, sapissimè illa vterentur, tum per se ipsos, tum melius Sacerdotibus, quibus hanc potestatem delegare poterant.

18. Supererat dicendum, an Episcopus extra suum territorium concedere indulgentias possit, & an debeat esse consecratus. Sed hæc questio nullam habet difficultatem, & parum soluta est *punct. 1.* Item, cum concessio Indulgentiarum non sit actus iurisdictionis contentiosæ, sed voluntariæ, neque strepitum iudicij contineat, vt omnes Doctores fatentur, teste Suarez *disp. 49. sect. 3. num. 9.* & *disp. 55. sect. 3. numer. 17.* Riccio *resolut. 36. num. 5.* manifestum est, extra territorium sibi subditis, vbicunque existant, concedere posse sicuti tradit Glossa in dicto cap. *Nostre, de penitent. & remiss.* Nam, cum non sit actus Ordinis, sed iurisdictionis, ad bonum Ecclesie perticiens, non indiget Episcopos ad eum exercendum consecratione.

19. Monent tamen communiter Doctores, & bene Valen. *1.4. disp. 7. quest. 20. punct. 3.* Suarez *disp. 55. sect. 3. numer. 18.* & 19. Barbosa *3. de potest. Episc. alleg. 88. num. 12.* Bonac. *disp. 6. quest. 1. p. 3. num. 8.* Episcopum, & quemlibet alium indulgentias concedentem, non debere esse excommunicatum: quia exercitio iurisdictionis, saltem licito, priuatus est: si verò sit excommunicatus denunciatus, etiam potestate ipsa priuatus existit. Quinimò neque suis subditis concedere valet potestatem, vt ab alieno Episcopo indulgentias obtineant: quia illa concessio est quædam iurisdictionis delegatio alieno Episcopo facta: qua tamen excommunicatus vitandus priuatus est.

PUNCTUM VI.

Expenduntur alij, de quibus est aliqua dubitatio, an possint Indulgentias concedere.

1. Primas, seu Patriarcha in solo suo Archiepiscopatu indulgentias concedit.
2. Capitulum. Sede vacante, esto, aliqui consensit indulgentias concedere posse, verius est oppositum.
3. Neque Vicarius generalis Episcopi ex vi Vicariatus indulgentias concedit.
4. Prelati Episcopi inferiores potestate non gaudent concedendi indulgentias.
5. Consuetudine acquiri non posse potestatem concedendi indulgentias, plures consent.
6. Verius est oppositum.
7. Soluitur oppositum su adamentum.

8. Prelati Religionum qualiter benefactores participes efficiunt bonorum operum suorum Religiosorum.
9. Ea vi huius moralis unionis plures indulgentias dictis benefactoribus communicantur a Sede apostolica.
10. Ob bona opera Religiosorum sic coniunctis Deus benefacit.
11. Petitiones benefactorum ob hanc coniunctionem efficaciorum vim habent impetrandi.
12. Orationes communes illis applicantur.
13. Orationes Religiosorum, que illis directe applicantur, efficaciores sunt.
14. An prelati possint subditis præcipere, opera satisfactoria in fauorem alicuius determinate applicare.
15. Posse Prelatum satisfactiones subditorum immediatè applicare plures consent.
16. Verius est non posse independentem ab operante.
17. Satisfis opposito fundamento.

1. Præter Episcopos sunt alij aliqua ex parte Superiores, vt sunt Primas, Patriarcha, Cardinalis, Legatus à latere, Summus Penitentiarius; de quibus dubitant Doctores, an potestatem habeant indulgentias concedendi?

Et breuiter respondeo, Primatem, seu Patriarcham in solo suo Archiepiscopatu, sicuti Archiepiscopus (quippe in solo illo habet iurisdictionem) indulgentiam concedere posse, non verò in tota sua prouincia, seu regno; in quo iurisdictionem non exercet. Neque est vllus textus, ex quo hæc extensio colligi possit. Quinimò ex cap. *Nostro, de penitent. & remissionib.* restrictio colligitur; cum pro solo Archiepiscopatu sit facta concessio, Cardinalis verò, seu Legatus à latere nullam ex vi iuris communis potestatem habent, argum. text. in cap. *Accedentib. de excessib. Prelat.* vbi Indulgentiarum concessio episcopali dignitati tribuitur, vt propria. At ex speciali, imò generali per consuetudinem approbata commissione, non solum potestatem habent Episcopis æqualem; sed amplioem, vt docent Palud. in *4. dist. 20. art. 2. concl. 3.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 7. cap. 4. n. 3.* Azor. *2. p. instit. moral. lib. 1. cap. 55. quest. 6.* Valen. *1.4. disp. 7. quest. 20. p. 3. vers. Porro.* Barbosa *alleg. 88. n. 16.* Quapropter, vt bene inquit Suarez *disp. 55. sect. 3. numer. 22.* spectanda est consuetudo, seu specialis commissio, sicuti de summo Penitentiario testatur Paludan. Azor. Barbof. habere potestatem muneris proprio annexam concedendi centum dies indulgentia.

2. Secundo, de Capitulo, Sede vacante, plures consent, Indulgentias concedere posse. Syluest. *verbo Capitulum, nu. 10.* Riccio in *praxi aurea, resolut. 222.* Azor. *2. p. instit. moral. lib. 3. cap. 37. q. 9. & cap. 55. quest. 4.* Lazarius *verbo, indulgentia, num. 47.* Praxis Episcopi. *1. p. verbo, indulgentia, nu. 2.* Barbof. *alleg. 88. num. 21.* & alij plures relati ab Azor. *dicta quest. 9.* Mouentur: quia Capitulum succedit Episcopo in his, quæ sunt iurisdictionis episcopalis, nisi in casibus iure exceptis, iuxta textum in cap. *Si Episcopus, cap. Ecclesia, de supplicanda negligent. Prelat. in 6. c. 15. cui de elect. eodem lib. & tradit Federic. cons. 10. Ioann. Andr. in cap. cum olim de maiorit. & obediem. Rebuff. *prax. benedict. 1. p. tit. de deuolutionib. n. 58.* Pavin. *tract. de capitulo, Sede vacante, 1. p. q. 1.* At nullibi inuenitur excepta indulgentiarum concessio. Ergo competit Capitulo, Sede vacante.*

Verius tamen censio oppositum: nam esto Capitulum succedat Episcopo in iurisdictione episcopali ad regimen diocesis necessaria; secus verò in iurisdictione, quæ necessaria non est, sed solum conueniens, quæque competit Episcopo ob specialem eius dignitatem. At indulgentiarum concessio est huiusmodi, vt colligitur ex cap. *Nostro, de penitent. & remissionib.* Ergo. Atque ita tradunt. Archidiacon. *cap. 1. de penitent. & remiss. in 6.* Cardin. *cap. Accedentib. de excessib. Prelat. Clement. 1. de Hæretic. Gasp. Calderin. repeti. super text. cap. Nostro, de penitent. Sotus 4. dist. 21. q. 1. artic. 4. vers. Hinc fit.* Cordub. *de indulgent. art. 2. q. 12. proposit. 9.* Henriq. *cap. 31. n. 4.* Grafis in *append. lib. 2. c. 2. num. 9.* Bonac. *disp. 6. qu. 1. p. 3. n. 27.* Suarez *disp. 55. sect. 4. n. 5.*

3. Tertio, neque Vicarius generalis Episcopi, esto, cum Episcopo eandem constituat personam, iurisdictionem habet ex vi Vicariatus, concedendi indulgentias, nisi ei fuerit expressè ab Episcopo commissa: quia indulgentiarum concessio, episcopali dignitati referuatur, actusque gubernationis est non necessarius, sed voluntarius. Azor. *2. instit. moral. lib. 3. cap. 45. q. 13. & c. 55. quest. 5.* Suarez. *disp. 55. sect. 4. n. 5.* Bonac. *disp. 6. q. 1. p. 3. n. 10.*

4. Quarto, Prelati Episcopo inferiores, vt sunt Abbates, Priores Religionum, Prouinciales, & Generales, esto, dignitatem quasi episcopalem habeant; iurisdictione tamen concedendi indulgentiam iure communi spectato nullatenus gaudent, vt probat text. in cap. *Accedentib. de excessib. Prelat. & tradit Suar. disp. 55. sect. 4. numer. 4.* Filluc. *tract. 8. cap. 4. quest. 6. num. 90.* Bonacina *disp. 6. de Indulgent. qu. 1. punct. 3. in fine.* At tamen ex priuilegio plures solent habere potestatem aliquas indulgentias

concedendi: quod cum ex facto pendeat, attentè inuestigandum est. Ex longuina autè cõsuetudine optimè præsumitur, vt tradunt Sorus in 4. dist. 21. qu. 1. art. 4. Cordub. de Indulgent. qu. 10. sub finem. Valen. dist. 7. qu. 20. pun. 3. vers. Porro. Moneat tamen Doctores, maximè Nauarr. de Indulgent. notab. 30. num. 14. spectandum esse priuilegium indulgentiarum Religionibus concessum; an inquam, concessum sit ipsis prælati, vt indulgentiam subditis, aliisque personis communicare possint an verò immediate à Sede Apostolica ipsis religiosis, aliisque religionis benefactoribus, vel religionis Ecclesiam visitantibus concedatur; plerumque enim hoc modo conceditur: quo casu Prælati religionis, aliique religiosi indulgentiam denunciare debent, non à se, sed à Sede apostolica concessam.

5. Duplex autem quæstio superest examinanda. Prima, an ex consuetudine prædicti Prælati possint obtinere facultatem indulgentiarum concedendi, & an Episcopi valeant conferre potestatem ampliolem, quàm illis est iure concessa? Negant Turrescrem. §. Item. in lustrico. de penitent. dist. 1. num. 43. Nauarr. de Indulgent. notab. 31. num. 7. Sorus in 4. dist. 22. qu. 1. artic. 4. Cordub. de Indulgent. qu. 10. propos. 11. dub. 1. Suar. dist. 55. sect. 3. n. 3. Valen. 1. 4. dist. 7. qu. 20. pun. 3. vers. Porro. Moneatur: quia abique voluntate Pontificis nequit aliquis potestatem habere indulgentiarum concedendi: at consuetudo à Pontifice ignorata efficere non potest, quod Pontifex eam habeat voluntatem. Ergo ex vi consuetudinis nequit aliquis hanc potestatem obtinere. Similis discursus efformari potest in potestate absoluenti peccatis non posse, inquam, consuetudine acquiri, cui fauere textus in cap. 1. de penit. et remiss. in 6. vbi dicitur, nulla consuetudine introduci posse, vt aliquis, præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat.

6. Ceterum tractat. de penitent. probatur reliquimus consuetudine acquiri iurisdictionem posse pro peccatorum absolutione, ideoque à fortiori dicendum exitimo, acquiri posse pro concessione Indulgentiarum, sicut docet Gloss. in c. Accedentibus. de excess. sibi. Prælati. & ibi Hosti. & Panormit. nu. 2. Et colligitur ex prædicto textu quatenus Prælati Episcopo inferioribus negat potestatem concedendi indulgentias, nisi ex speciali commissione, vel alia legitima causa obtinerint. At nulla alia legitima causa esse potest, præter consuetudinem, quæ illis iurisdictionem concedat, iuxta cap. Cum contingat. de foro. compet. Ergo, &c. Deinde ea ratione probatur: quia consuetudinem introducentes non sibi arrogat iurisdictionem, sed ea consuetudine legitime præscripta, Pontifex sua lege publica lata in c. fin. de consuet. eam iurisdictionem concedit. Quapropter opus non est, quod Pontifex consuetudinem agnoscatur: sufficit eam sua lege approbasse, & efficaciam concessisse.

7. Ex quo solummodo manet fundamentum oppositum: nam consuetudo legitime præscripta non ponit de nouo in Pontifice voluntatem de hac potestate communicanda: sed eam supponit firma lege stabilitatem. Ad textum in cap. 2. de penitent. et remission. latissimè: etenim consuetudo introducta à subdito eligendi confessorem, præter sui superioris licentiam, nequaquam potest esse legitime præscripta, vt potest mala fide introducta, & cõtinuata. Erat, aliquo ex errore, & ignorantia ea electio procederet, nequaquam efficax esse potest ad eligendum alienum Sacerdotem: quia electio subditi non concedit iurisdictionem, sed supponit. Si tamen sacerdos bona fide procederet, credens probabiliter sibi traditam esse iurisdictionem ministrandi Sacramentum alienis subditis, & ex hac probabilitate ministraret tempore requisito ad consuetudinem introducendam, credit Nauarr. in cap. placuit. dist. 6. de penit. n. 40. et 42. quem refert, & sequitur Layman. l. 5. sum. tr. 7. c. 4. n. 4. iurisdictionem obtinere.

8. Secunda quæstio est, qualiter Prælati religionum personarum de religione bene meritas participes efficere possint bonorum operum, quæ à religiosis præstantur. Mos enim est non solum prælati, sed antiquus, vt Prælati cooptent aliquos insignes benefactores in fratres religionis, eoque quasi illius membra constituent, sibi que vniant, & omnium gratiarum, & honorum operum, quæ in religione præstantur, efficiant participes. Nam teste Thoma Valden. 2. p. in lib. de Sacramental. tit. 10. c. 98. contra Poteleph. Vno Carnotensis participem facit suffragiorum Ordinis regularis B. Ionnis Baptistæ à se instituti Adeclidæ, seu Adellæ Comitissæ, prout ipse refert in epistol. ad eandem, & D. Anselmus epist. 98. eidem Comitissæ simile priuilegium pro suo ordine concessit. Quod etiam concessit Regi Gallie Stephanus quidam Abbas Cisterciensis, sicut colligitur ex D. Bernardo epist. 45. Ex hac autem concessione, ne, ac beneficio, quem fructum prædicti fratres assequuntur, non est facile explicari. Et vt certa ab incertis separemus.

9. Primum dicendum est, ex vi huius vnionis plures gratias & indulgentias à Sede apostolica ipsis concedi alias non concedendas, vt constat ex priuilegiis Ordinum mendicantium, vt b. Fran. 1. & notauit Hentiqu. l. 7. c. 19. m. vlt. Suar. dist. 55. sect. 5. in fine. Laym. l. 5. sum. tr. 7. c. 4. in fine.

10. Secundo, ob bona opera præstita in religione, Deus

religionis coniunctis beneficet, saltem ex quadam congruitate & honestate. Negari enim non potest, obsequia à iustis præstita mouere aliquo modo Deum, qui piissimus est, vt non solum ipsis, qui ea præstant, sed & sibi amicis, & coniunctis benefaciant: tametsi ea opera in eum finem non referant, hoc enim lex amicitie postulat, quam Deus optimè seruat. Atque ita tradit Adrian. quodlib. 8. Cord. de indulg. q. 42. Suar. dist. 55. sect. 5. n. 11. Laym. lib. 5. sum. tr. 7. c. 4. circa finem. Rodrig. 1. 1. q. regul. q. 33. art. 2. et 4.

11. Tertio, petitiones ipsorum benefactorum efficaciorum vim impetrandi habent, si ob bona opera in religione facta à Deo aliqui postulent: quia postulant ob bona opera amicorum, quibus ipsi specialiter sunt vniti, vt bene notantur prædicti Doctores supra.

12. Quarto, sæpe orationes & sacrificia communia sunt nomine totius Religionis pro ipsa religione, eiusque membris: quo casu non est dubium sic vnitis prædicta suffragia prodesse, saltem vt Deus illis beneficia pura largiatur: siquidem pro eis impetrandis Religio ea suffragia fundit ex directa intentione. Quod maxime verum habet, si ipsimet religiosi, qui orationes fundunt, eam habent intentionem: tametsi, vt inquit Suar. dist. sect. 5. n. 12. verisimile est, Prælati intentionem sufficere, vt pro qui religionem gubernat, & nomine religionis ea suffragia fundantur, credique debet, singulorum intentionem Prælati intentioni conformari.

13. Quinto, orationes religiosorum, quæ ex directa intentione in bonum sic coniunctorum Deo offeruntur, efficaciorum vim habent impetrandi, eam habet si pro extraneis efficit oblatæ: quia digniores sunt, & perfectioni charitatis, quæ primò respicit coniunctos, quàm extraneos, magis conformes, sicut notantur Suar. & Layman. loc. alleg. Et licet Laym. dido tr. 7. cap. 4. in fine. seruat prædictas orationes pro pluribus applicatas vim impetrandi diminueret: tamen si applicatio eorum directè, & distinctè pluribus fiat, ac si pro singulis fieret, verius existimo oppositum cum Cordub. de Indulgent. quæst. 39. dist. 6. Rodrig. 1. 1. q. regul. quæst. 33. art. 2. Valen. 1. 4. dist. 7. quæst. 20. p. 3. vers. Orationes. quia efficacia impetrationis non tam nititur operis dignitati, quàm diuina liberalitati: quæ infinita est, ac proinde ex operis limitatione non restringitur.

14. Controuersia igitur est, an Prælati bona opera suorum religiosorum subditorum, quatenus satisfactoria sunt, possint applicare, & de facto applicant personis sic religioni vnitis, siue ipsi religiosi illorum satisfactione indigeant, siue non.

Et in primis plures censent, posse prælatum mediàtè iis fratribus ea satisfactoria opera applicare, præcipiendo, inquam, subdito, vt ea pro iis fratribus applicet: quo præcepto positò tenetur subditus eam facere applicationem. Sic docuit Sorus in 4. dist. 21. quæst. 1. artic. 4. circa finem. Cordub. 4. quæst. 42. p. 1. dub. 5. Rodrig. 1. 1. q. regul. quæst. 33. art. 3. Suar. dist. 55. sect. 5. n. 8. Valen. dist. 7. quæst. 20. p. 3. circa med. Layman. lib. 5. sum. tr. 7. cap. 4. vers. Accedit. circa finem. Bonac. de Indulgent. dist. 6. q. 1. p. 3. n. 19. Ratio est: quia non videtur hoc præceptum alienum à superioris iurisdictione. Nam eito applicatio sit actus internus, est tamen operis externi circumstantia, proceditque à voluntate, quæ superioris per votum obedientie perfectè subiecta est.

Ceterum hæc doctrina mihi difficilis est. Primum quia religiosi voto obedientie solum astringuntur obedire Prælati iis, ad quæ à Pontifice accipiunt iurisdictionem. At à Pontifice non accipiunt iurisdictionem ad precipiendos actus merè internos, nisi ad summum, quatenus sunt necessarii ad alicuius actus externi præcepti constitutionem: siquidem neque ipse Pontifex eam iurisdictionem habet. Ergo non possunt precipere subditis, vt satisfactionem suorum operum alicui applicent: quia hæc applicatio est actus merè externus, & omnino extrinsecus operi satisfactorio, ac proinde neque in se, neque in opere externo iudicari à prælati potest: ergo nec precipi. Adde si prælati potest precipere subdito satisfactionis applicationem in fauorem alicuius determinati, hoc præceptum non solum obligat subditum ad executionem operis externi de se satisfactorij, sed etiam vt de facto satisfactorium sit: aliàs solum applicatio satisfactionis dubia, & incerta præcepta erit. At præceptum prælati extendi posse ad certam satisfactionem applicandam impossibile videtur, cum hæc dependeat ex gratia, aliisque circumstantiis homini incognitis. Quod si dicas, precipi posse subditis, vt quantum ex se est, satisfactorium opus exequantur, durum, & difficile præceptum videtur, & non leuibus scrupulis expositum. Non igitur hoc præceptum imponere possunt. Atque ita docuit Sorus quodlib. 20. Neque inde fit, non obligari religiosi ad applicationem satisfactorum, & orationum pro fundatoribus, aliisque, à quibus religio stipendia accipit: quia eo casu non obligantur ex superiori præcepto, sed ex contractu ab ipsis, vel à religionis prælati factò, cui ipsi tacite consenserunt. Quod verò tribuit Sorus, Valen. Rodrig. Suar. loc. alleg. urgente causa graui, præceptum publicæ, & communi, posse prælatum precipere subditis, non solum

vt satisfactio superabundans applicet, sed etiam eas, quibus alioquin indigenti mihi probatur admissio posse prelatum applicationem absolute precipere: quia detrimentum, quod inde subditis provenire potest, levis momenti est, commendandumque videtur ob publicam necessitatem: precipue cum aliunde facile compensari possit, & sufficienter videatur compensatum merito illius applicationis provenientis a charitate, pietate, & obedientia: tamen contrarium sentiat D. N. Nuñez in addit. ad 3. p. q. 25. art. 3. diff. 1. & q. 26. art. 1. conc. 6. Bonac. diff. 5. q. 1. p. 3. n. 21.

15. Porro non solum mediare, sed etiam immediate censent grauilissimi Doctores, posse Prælatum satisfactionem operis religiosi a suis subditis præstiti, verbi gratia ieiunij, orationis, corporis castigationis, pro benefactoribus applicare, siotti possunt ipsi subditi. Sic docuit Nauar. de indulgent. not. 1. n. 18. Cordub. dicta quæst. 39. dicto 3. & segg. Rodrigu. quæst. 33. artic. 2. & 4. Henric. l. 7. cap. 51. num. 6. Man. Prælat. tom. 2. quæst. 50. art. 2. & 3. Valent. disp. 7. quæst. 20. punct. 3. ante medium. Mouvitur: quia subditorum voluntates, maxime religiosorum, superiori subiciuntur, ita vt contra voluntatem superioris nec velle, nec nolle habeant. At nequam conferentur subiectæ, si superior non æque possit, ac subditi, de rebus que subditorum voluntati subunt, disponere. Ergo æque, & efficacius quàm subditi, applicare satisfactioes potest.

16. Contrarium nihilominus verius existimo, scilicet, Prælatum non posse independenter a subditi intentione opus illius satisfactorium applicare. Sic docuit Suar. disp. 55. sect. 5. & n. 10. Laym. l. 5. sum. tr. 7. c. 4. n. 5. conc. 1. & 2. Ratio ea est: quia satisfactioes præteritas nemini applicatas, vel applicatas habenti obicem, nec Prælatum, nec subditum, qui ea opera satisfactoria præstitit, alicui applicare potest, vt docet communis sententia cum Durand. in 4. dist. 20. q. ult. n. 6. Nauar. de indul. not. 31. n. 18. Soto dist. 21. q. 2. art. 1. Cordub. q. 39. dict. 4. Rodrigu. not. 99. regul. q. 33. art. ult. Suar. disp. 55. sect. 5. n. 6. Valent. l. 4. dist. 7. q. 20. p. 3. ante med. Laym. tr. 7. c. 4. n. 5. conc. 1. Bonac. disp. 6. de indul. q. 1. p. 3. n. 19. Etenim operi, dum fit satisfactio, conceditur, que sub dominio operantis est, sicut & opus: at opere præterito, illius dominium cessat in operante, & consequenter satisfactiois dispositio, cui non obstat, quod perente opere satisfactorio, non percat illius satisfactio, sed moraliter ex Dei benignitate persistat in diuina acceptatione: quia sic ibi persistit, vt in thesauro Ecclesiæ aggregetur, neminique alicui a Pontifice concedatur de ea disporre: quia nullus alius, præter Pontificem, vt dictum est, potestatem habet thesaurum Ecclesiæ distribuenti aliis vere, & proprie indulgentias prælati concedere.

Satisfactioes verò futuras non videtur posse Prælatum sua intentione efficaciter applicare: quia non subduntur eius dominio, & dispositioni, sed dispositioni subditorum. Nam votum obedientiam non priuauit subditum libera, & licita facultate quam habebat disponendi de suis actionibus. Superiore in consilio; absoluta tamen, & valida dispositione nequam priuate potuit. Quod si penes subditum est dominium suarum satisfactorum, & nullo modo penes prælatum: nequit prælatum independenter a subdito valide eas satisfactioes applicare: quia applicaret rem non suam, seu sub eius dominio non existentem. Et confirmari potest: quia plures doctores sentent vt defendit Bonac. supra n. 20. Si Prælati vni applicet satisfactioem subditi; ipse verò alteri, applicationem subditi subistere, corrumpere tamen, Prælati applicationem. At ex hac doctrina manifestè inferitur, voto obedientiam dominium suarum actionum non abdicasse, nec in Prælatum transfuisse. Ergo Prælatum de satisfactoribus subditorum non potest immediate disporre.

7. Fundamentum oppositæ sententiæ ex dictis solum est: subditiur enim subditi suo Prælato, vt iuxta eius voluntatem dispositionem suarum actionum præstent: at subiectio non præstat Prælato potestatem de subditorum actionibus per se, & immediate disponendi, præcipue de actionibus mere interitis, & que iurisdictioni Prælati subiciuntur. Eodem modo explicandum est illud axioma, quod religiosus non habeat velle, nec nolle, liberum, inquam, & licitum independenter a voluntate Prælati in iis, que Prælati iurisdictioni subunt.

PUNCTUM VII.

De causa ad indulgentiam requisita.

1. Requiritur causa pia & honesta.
2. Ad licitam concessionem debet esse causa concessionem proportionata.
3. Item, ad validam concessionem ex communiore sententia.
4. Soluitur fundamentum oppositum.
5. Semper præsumendum est, causam sufficientem adesse.
6. Etsi, indulgentia concessio ob defectum causa non teneat, alicui tamen concessionem absoluenti, & dispensandi, firma persistant.

Ferd. de Castro, Sum. Mora. Pars IV.

7. Quamuis causa insufficientis sit ad integram indulgentiam concessionem, si sufficiat ad partem, comparatione illius partis valet concessio.

8. Sufficientia causa præcipue ex fine desumitur. Item ex opere iniuncto, aliisque circumstantiis.

1. Causam piam, & honestam necessariam esse, non solum vt licite, sed etiam vt valide indulgentia concedatur, firmant contra Paludan. in 4. dist. 21. q. 4. art. 1. ferè omnes Doctores, D. Thom. in Supplem. q. 23. art. 2. Bonac. in 4. dist. 20. p. 2. art. 1. qu. 6. Soto dist. 21. q. 2. art. 2. Caiet. de indulg. tr. 9. q. 1. & tr. 15. c. 4. qu. 1. Nauar. de indulg. not. 15. num. 17. Cordub. q. 17. Henr. l. 7. c. 14. Valen. l. 4. dist. 7. q. 20. p. 4. in pr. Suar. disp. 54. sect. 1. & 2. Coninc. disp. 12. dub. 6. Laym. l. 5. tr. 7. c. 5. n. 1. Emm. Sà indulg. n. 4. Bonac. disp. 6. de indulg. p. 4. n. 1. & alij communiter. Summirurque ex Innoc. III. in c. Cum eo de poenit. & remiss. ibi enim reprobandur indulgentiæ indiscretæ, quæ aliæ esse non possunt, quàm concessæ abique causa. Expressit ex Clem. in Extravag. Vnigenitus, de poenit. & remiss. ibi: thesaurum Ecclesiæ dispensandum esse propriis, & rationabilibus de causis. & ex Leone X. in epist. ad Caietan. seu Bulla condemnationis Lutheri, & Martino V. in fin. Concil. Constantiens. afferentes, suspectos de heresi interrogandos esse, an credant, habere Pontificem potestatem concedendi indulgentias ex causa rationabili. Ratio est: quia Pontifex in concessione indulgentiarum non procedit, vt dominus, sed vt dispensator. Quippe satisfactioes Christi, & Sanctorum sub dominio Christi sunt, & earum distributio Pontifici conceditur, iuxta illud Pauli 1. ad Corinth. 4. Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. At dispensator non solum illicite, sed etiam inualide dispensat, si dispensationem faciat contra sui domini voluntatem. Ergo Pontifex satisfactioes Christi, & Sanctorum abique causa dispensans, non solum illicite sed inualide dispensat: quippe dispensat contra voluntatem Christi, quæ cum semper fuerit de gloria Patris, eam per suos ministros in dispensatione proprii thesauri exequi, & adimpleri intendit.

Quod si dicas, eam gloriam sufficienter obtineri ex eo, quod reus pœnæ soluendæ a vinculo, & obligatione soluitur: est enim actus spiritualis misericordiam diuinam liberalitatem, & benignitatem commendans. Non igitur est alia causa extrinseca acquirenda, præter eam, quam secum trahit indulgentiæ concessio, vt licita, & valida sit. Obstat, quia legalis iniuria, cui misericordia repugnare non potest, exigit ne condemnatus ad subeundam pœnam ab ea soluat gratiæ, & abique vlla alia causa, præter bonum ipsius damnati. At peccator iure diuino condemnatus est subire pœnam pro peccatis debitam, ergo ob benefaciendum illi tantum nequit Pontifex solutionem concedere. Præterea potestas, quam Christus Pontifici reliquit, non fuit in damnium fidelium, sed in eorum commodum: neque in Ecclesiæ distinctionem, sed in illius ædificationem: at si posset Pontifex prohibito valide saltem, indulgentias concedere, ea potestas cederet in damnium fidelium, & in Ecclesiæ destructionem. Quippe fideles abique vilo timore pœnæ, peccarent scientes, sibi pœnam gratis condonari posse, sacramentales pœnitentiis sibi iniunctas contemnerent, & ecclesiastica disciplina prorsus eneuaretur. Ergo non est credendum, hanc a Christo fuisse potestatem concessam.

2. Sed, an requiratur ad concessionem indulgentiæ, non solum causa pia, & honesta, sed concessioni proportionata, non est ita certum. Et quidem ad licitam concessionem affirmant ferè omnes Doctores, causam proportionatam concessioni requiri. Prudens enim & fidelis dispensatio expostulat, ne abundantior remissio abique grauiori causa fiat. Colligiturque manifestè ex cap. Cum ex eo. de poenitent. & remissionib. vbi indulgentiæ indiscretæ reputantur ob defectum causæ proportionatæ. At plures negant causam proportionatam requiri pro valida concessione, quos plena manu refert Bellarm. l. de indulgent. cap. 12. & sequuntur Valent. disp. 7. quæst. 20. part. 4. circa finem, vers. Est igitur quarta. Reginal. in practi. tom. 1. l. 7. n. 112. Emm. Sà verbo indulgentia, num. 1. Bonac. disp. 6. de Indulgent. quæst. 1. punct. 4. n. 5. Mouvitur: quia concessio indulgentiæ ex qualibet causa pia, quamuis minima, est iuxta intentionem Christi, saltem quoad eius valorem: tum quia fit ex causa cedente in honorem Dei, quam plurius Christus, & Sancti æstimant, quàm proprias satisfactioes: tum ne Pontifex decipiatur in indulgentiis concedendis in non leue Ecclesiæ detrimentum: tum, quia moraliter est impossibile, æqualitatem causæ cum indulgentiæ concessione inuenire.

3. Communior tamen sententia, & tenenda affirmat, ad valorem indulgentiæ requisitam esse causam conuenientem, & proportionatam, iuxta prudens concedentis arbitrium. Sic Caietan. in Opus. de indulgentia, quæst. 1. & 2. Cordub. quæst. 20. Bellarm. dicto libr. 1. cap. 12. Henric. cap. 14. num. 5. Suar. disp. 54. sect. 3. num. 5. Coninc. disp. 12. dub. 6. conclus. 2. numer. 31. Laymann. libr. 5. tract. 7. cap. 5. num. 1. & alij apud ipsos. Ratio est: quia ea ex parte, qua indulgentia causam excedit, concessio censetur facta abique causa pia, iuxta, & rationabili